

a lengyelekkel szemben a Tátra két legjelentősebb átjáróját kezükben tarthassák. A döntés tehát tisztára *sztratégiai alapon* történik. Hisz még a Szepesi-Magura északi ereszkedőinek cseh birtoka is ezt igazolja. Mert ami keveset a lengyelek népszavazás útján Szepes-megye ény. csücskéből kaptak, az a terület amúgy sem öleli fel a lengyellel rokon gorálok egész területét.

A mellékelt térképvázlaton a vitás terület nagyságát és jelentőségét megítélhetjük.

A kérdés magva a *Kopa* és a *Zári hágó*. Javorina község is csak a két hágó közelsége miatt jelentős. Birtokosa, a cseh, ura a két átjárónak is. Ezzel szemben a lengyel ezen a tájon (Tátra é. és k. része, Szepesi-Magura) mindenütt a völgybe szorul. Ha a határt a lengyelek kívánsága szerint mindenütt a vízvásztó gerincen (Tengerszem, Jégvölgyi csúcs, Kopa és Zári hágó, osztrurnyai völgyfő) vonnák meg, úgy a csehekkel szemben, ha nem is előnyben, de velük *egyenlő állásban* volnának.

Strömpl Gábor.

Földrajzi tanulmányutak ügye.

A földrajz művelőit, a tanárságot, az egész földrajzi oktatást rendkívüli veszedelem fenyegeti a közlekedés viszonyainak romlásával, a mozgás szabadságának korlátozásával. Végtetes hiba, hogy esztendőik óta a legifjabb tanárnemzedék úgy hagyja el egyetemeinket, hogy még Csonka-Magyarországot is alig ösmeri, a trianoni határon túl azonban egyáltalán nem volt. Hogyan tanítsa eredményesen a földrajzt az a tanár, aki még nem látott tengert, havasokat, idegen nagyvárosokat?

Geográfus köreinket nagy mulasztás terheli, hiszen azt látjuk, hogy valutaszegény országok fiai sem mondanak le a tanulmányi kirándulásokról. Tavaly nyáron 60 lengyel tanár járt itt Magyarországon, ahonnan útjuk tovább vitt egészen Görögországig. Az osztrákok szorgalmasan utazgatnak nálunk is, Németországban is. A németek is el-el látogatnak Ausztriába. Mindenfelé fellendült a cserkészzet. Másrészt el kell ösmernünk, hogy a földrajzi tanulmányi kirándulások elé számos akadályt gördítenek.

Nagy hiba, hogy az u. n. illetékes körök nem tudják megérteni a kérdés fontosságát. Megtörtént pl. hogy a diákcsera-akció

alkalmával a magyar csoport résztvevői Ausztriában is, Németországban is féláru jegykedvezményt élveztek, a sokkal drágább tarifával dolgozó MÁV ellenben teljes jegyárakat követelt. A diákság tehát csak az ország határán túl talált megértésre.

A geográfusok feladata volna, lehetővé tenni a már működő földrajztanároknak, hogy mennél olcsóbb feltételekkel utazhassanak s pótolhassák az elmulasztottat, bejárják a megközelíthető szomszédos területeket. A lehetőség megvolna, csak megfelelő szervezkedés hiányzik.

Egészen röviden óhajtom felsorolni erre vonatkozó gondolataimat, talán akad kollega, aki ezeket még néhány életre való ötlettel szaporítja.

Az első feltétele az olcsóságnak a csoportos kirándulás. Ha pl. 10—20 magyar tanár összeáll, a viszonyosság alapján az iskolákban mindenütt ingyen elhelyezést nyerhet. Ilyen ígéretet már is kaptam bécsiaktól, gráciaktól és müncheniektől. Ha a szervezést pl. a GEOSZ veszi kezébe, kérelmére bizonyosan megadják az osztrák és német vasutak azt a jegykedvezményt, amit náluk a geográfus tanárok állandóan élveznek. Ha ezt sikerült elérni, talán még a MÁV vezetőségét is sikerül gyorsvonati ingyenjegy engedélyezésére rávenni. Csak megértik talán egyrészt a kérés méltányosságát, másrészt csekély voltát, hiszen ki lehetne mondani, hogy egy esztendőben okleveles földrajztanároknak legfeljebb 100 vagy 200 esetben adnak ilyen kedvezményt, kizárólag csoportos kirándulás esetére, tanulmányi célra.

A szaktanárok továbbképzése után következik az ifjuság földrajzi kirándulásainak ügye.

A cserkészlet mozgalmát eredményesen lehetne a földrajzi oktatás szolgálatába állítani. A földrajztanárainak itt megfelelő szerepet kellene kapniok és vállalniok. Úgyszintén rendkívül fontos volna a diákcsera-akcióknak a geográfia céljaira való felhasználása is. Miután sikerült a diákságnak nemzetközi szervezkedése, könnyű feladat volna a geográfia hallgatóinak nemzetközi szervezkedése a tanulmányi kirándulások kölcsönös elősegítésére.

Addig pedig, amíg a külföldi utazások elé leküzdhetetlen akadályok gördülnek, használjuk ki az időt a megmaradt hazának mennél teljesebb megismerésére. Sok itt a tenni- és pótolni való!

Kogutowicz Károly.